

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Félévre 340 K
 Negyedévre 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr. Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
 INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZAM

A nemzetgyűlés elfogadta a trónfosztó javaslatot

Budapest, nov. 5. A nemzetgyűlés mai ülését 10 óra után nyitotta meg Gál Gaszton elnök.

Bemutatja Simon János újonnan megválasztott képviselő megbíró levelét, amelyet kiadnak az állandó igazoló bizottságnak.

Jelenti, hogy Beniczky Ödön levelében bejelentette mentelmi jogának megsértését. Áttessik a mentelmi bizottsághoz.

Gál Endre összehívhatatlansági bejelentést tesz önmaga ellen, annak ellenére, hogy a lefolytatott vizsgálat során ártatlansága kiderült. Kiadják az illetékes bizottságnak.

A restauráció politikai integritásunkat fenyegette

— Vissza kell utasítani minden olyan gondolatot, amely a Habsburg-ház restaurációjára irányul, mert mi történne akkor, ha a Habsburg-dinasztia újra Magyarország trónjára kerülne? Mindenesetre függetlenségünknek legcsekélyebb részét sem kaptuk volna meg, mert ha talán nyertünk volna is valamit a területi integritásból, elveszítettük volna politikai integritásunkat. A Habsburg-dinasztia restaurációja csakis nemzeti erőnknek emésztette volna fel és olyan eszmékért küzdött volna, amelyek a Habsburg-ház tradíciói közé tartoznak. Mindenesetre nem az elvesztett területek visszaszerzésére gondolt volna Magyarországon a

Ezután áttértek a trónfosztásról szóló törvényjavaslat vitájára.

Rassay Károly: A nemzetgyűlésnek 400 éves múlt felett kell ítéletet mondania. Ez ritkán fordul elő egy nemzet életében. A kormány a javaslatot nem fűzött kellő indoklással, csak a külső helyzetre hivatkozott és a közjogi bizottság sem nyújtott kellő indoklást. Kijelenti, hogy a javaslatot önszántából fogadja el, mert a kényszerre való hivatkozást perhorreszkálja. A javaslatban lefektetett elvektől várja gazdasági életünk újraéledését és a jövő politikai sikereit.

király, hanem első útja Bécs felé irányult volna. Ha nem tudtuk 18-20 milliós fajunkkal a multban Magyarország teljes függetlenségét a monarchiában kivívni, elképzelhető e az, hogy most néhány millióval megtudtuk volna tenni. A mi történelmünk arra késztet engem, hogy örömmel üdvözöljek minden tiltakozási törekvést, amely a Habsburg-ház restaurációjának lehetetlenségét követeli. Elérkezett az a nap, amikor azt a százados kapcsolatot megszüntetjük a Habsburg-dinasztiával, amely 400 év óta fennállott. A mostani törvényjavaslatban a nemzet kívánsága nem jut teljesen kifejezésre.

A nemzet viharként tiltakozik a Habsburgok ellen

— A királykérdésben a nemzetet kell megkérdezni. A nemzetgyűlés jogainak kétségbevonása helyett meg van győződve arról, hogy a legközelebbi választásokon viharként fog a nemzet tiltakozni a Habsburg-restauráció ellen. Meg van győződve arról, hogy a javaslatban kifejezésre jutó gondolat csak előzménye a nemzet döntésének, amely feltartózatlanul jön. A javaslatot elfogadja.

Giesswein Sándor nem lévén jelen, Schlachta Margit következett. Kijelenti, hogy teljes egészében Apponyi Albert gróf tegnapi deklarációjának alapján áll. Polemizál az eddigi felszólalókkal. Állásfoglalása nem akar a kormány ellen irányulni, mert meg van győződve arról, hogy a kormányt különösen ilyen végzetes időben támogatni kell, amíg a lelkiismeret nem tiltakozik ez ellen. A keresztyén női pártszervezetek úgy érzik, hogy most már elérkezett az idő ahhoz, hogy felszólaljunk az ellen, hogy az antant erkölcsi integritásukat megsebezze. Az erkölcsi integritás megtartása a legfontosabb, mert ebben áll egy nemzet jövője. Azt a kérdést kell felvetnem, hogyha

az antant követeléseivel meg nem áll, akkor mikor fogunk mi az ő kívánságainak teljesítésében megállni. Az antant ezután bizonyára követelhet olyat, amelyet nem teljesíthetünk és eljön annak az ideje, hogy egy ilyen kívánságra nemet kell mondani. Ugy látja, hogy rá kell mutatni arra a folyamatra, hogy mostan a létrán csuszunk lefelé, amelyen ninesen megállás. A keresztyén női tábor az erkölcsi integritást hirdeti, amikor azt kívánja, hogy az állam életét is keresztyén elveknek kell irányítani. Az antant asszonyainak azt mondja, hogy mi hiszünk egy isteni örök igazságban, de a nemzeteknek nincs világuk és ezért minden jónak jutalmát és minden rossznak büntetését ezen a földön kell elvenniük. Még egy tiltakozást jelent be. Azt hallotta, hogy a királynét csak bizonyos politikai feltételek teljesítése után akarják gyermekeinek visszaszerezni. Ez ellen tiltakozik. A legszentebb emberi érzelmeket nem lehet politikai áruba bocsátani. Az antant detronizációs követelését visszautasítja és a javaslatot nem fogadja el.

Az egyetemi polgárság mentett meg a gyalázattól

Balla Aladár részletesen ismerteti a legutóbbi puccs előzményeit. Felemlíti, hogy a puccsban részesek milyen lehetetlen eszközökkel dolgoztak. Méltatja az egyetemi polgárok hűségét, akik megmentették Magyarországot a legnagyobb gyalázattól. Amikor kívánják a

Habsburgok detronizációját, akkor évszázados vágyunk megvalósításától semmiféle frazeológia nem fog visszatartani bennünket. Ezért a törvényjavaslatot, mint meggyőződésével egyezőt, elfogadja. Bisnyitja, hogy IV. Károly nem tett eleget a koronázási hitelevélben foglaltaknak.

Habsburgok nem a magyarság érdekeit szolgálták

Dömötör Mihály csodálkozik azon, hogy vannak egyesek, akik nem okultak a mult tanulságain és Habsburg restaurációra gondoltak. Olyan uralkodót kell nekünk választani, aki

lehetővé teszi nekünk a nagy nyugati államokkal szemben való barátságot. Az az általános érzése, hogy a hosszú évszázadon keresztül tartott Habsburg-elnomatás miatt a

nemzet lelkében megszületett az a gondolat, hogy a Habsburgok nem Magyarország érdekeit szolgálták és ennek a következménye ebben a törvényjavaslatban formailag nyert kifejezést. A javaslatot elfogadja.

A Ház az eredeti javaslatot Koszó István határozati javaslatával elfogadja.

A javaslat részletes vitájánál az első szakaszhoz Rassai Károly szólal fel, és határozati javaslatot nyújt be, amelyben azt kívánja, hogy vegyék be az uralkodó jogainak megszüntetésének indokai közé az eccartsani levelet és azt, hogy a király elhagyta az országot, valamint azt is, hogy az osztrák örökös tartományokkal való együttes birtoklás megszűnt.

Bethlen István gróf miniszterelnök kéri, hogy a szakaszt változatlanul fogadják el.

Már nincs király!

Az első szakaszt ezután a többség változatlanul elfogadja, a 2-ik, 3-ik és 4-ik szakaszt vita nélkül fogadják el és ezzel a törvényjavaslatot részleteiben is megszavazták.

Elnök napirendi javaslatot tesz és indítványozza, hogy a javaslat harmadszori olvasása céljából holnap vasárnap is tartson a Ház kivételesen ülést 11 órakor.

A Ház ilyen értelemben határoz, amely után az elnök szünetet rendelt el.

A kisgazdapárti képviselők ekkor feldolgozzák és a nemzetet éljenzik. Ekkor baloldaltól egy hang közbekiált: éljen a király.

Drózdai Győző: Már nem király, nincs király!

A baranyai kisbérletek

Ezután Barla-Szabó József terjesztette elő interpellációját a földmívelésügyi miniszterhez. A felszabadult baranyai területeken még azokat a kis haszonbérleteket sem hajtották végre, amelyeket a kényszer alapján kötöttek meg. Kivétel ebben a tekintetben a somogyi megyei alispán, aki azokat végrehajtott. Ezzel szemben a felszabadult területen általános a panasz, hogy a bérbeadók a legkülönbözőbb nehézségeket támasztják a kishaszonbérletek végrehajtása elé.

Kérdi a minisztert, minő intézkedésekkel óhajtja biztosítani, hogy a felszabadult déli részeken a kishaszonbérletek elleni erőszakoskodások megszűnjenek. Miként tudja biztosítani, hogy a vitás kérdéseket elintézi és a kishaszonbérletek megmaradjanak. Hajlandó-e utasítani a gazdasági felügyelőket, hogy a kishaszonbérletek végrehajtásánál szigorúan a fennálló rendeletekhez ragaszkodjanak.

Nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter azonnal válaszul az interpellációra és kijelenti, hogy a kormány a déli vidékeken az ezen téren tapasztalt visszaélésekre való tekintettel radikális intézkedésekhez fog nyulni. A kormány a legutóbbi minisztertanácson elhatározta, hogy ezeket a kérdéseket sürgős tárgyalás alá fogja venni, a végett, hogy reá sörítsa azokat a nagybirtokosokat a törvény teljes betartására, akik a törvény intézkedését nem akarják végrehajtani. Az interpelláló képviselő panasza alapján mindent meg fog tenni a bajok orvoslására. A kisbirtokosok tegyék meg a kisajátításra vonatkozó kérelmeiket és majd akkor ők érezni fogják, hogy Magyarországon van törvény, amely nekik is parancsol. A választ úgy az interpelláló képviselő, mint a Ház tudomásul vette.

Ezután Drózdai Győző személyes kérdés-

ben szólt fel. A múlt alkalmával a Magyar Távirati Irodánál levő Okolicsányi főhadnagyot rossz információ alapján egy bességében megtámadta és miután az ellene megindított vizsgálat Okolicsányi főhadnagyot teljesen szelvélt, esonnel sajnálatát fejezi ki ezen kijelentése miatt.

Ülés vége fél 8 órakor volt.

Habsburg nem lehet magyar király

Páris, nov. 5. (Havas) A nagyköveti értekezlet a szövetséges hatalmak budapesti képviselői útján közölni fogja a magyar kormánnyal, hogy helyes lenne, ha a nemzetgyűlés kifejezetten kimondaná, hogy a magyar trónra a Habsburg-ház egyetlen tagját sem lehet megválasztani. A mostani törvényjavaslat ugyanis csak Károly király trónfosztását mondja ki.

E hirre vonatkozólag a MTI illetékes helyről a következő értesítést kapta: A magyar kormány mibelyt hivatalosan értesül a nagyköveti konferenciának erről a döntéséről, azonnal érintkezésbe fog lépni a nagyhatalmakkal, hogy velük egyetértően megtalálja a kérdés megoldását.

A horvátok is detronizálnak

Zágráb, nov. 5. Tegnap a horvát blokk a Wilson-téren országos gyűlést tartott, amelyen résztvettek a horvát egyesülés pártja, a horvát köztársasági parasztpárt és a horvát jobbpárt. A gyűlésen többek között elhatározták, hogy követelni fogják a horvát parlament összehívását, amely kimondja a Habsburg-ház detronizálását.

Csehszág maga fedezi a mozgósítás költségeit

Prága, nov. 5. Minthogy a kisantant lemondott a mozgósítási költségek követeléséről Magyarországgal szemben, a kormánnyra nézve előállott az a probléma, hogy saját bevételeiből és hitelművellet útján fedezze azt. A Cseh Iparosok Szövetségének vezértitkára, Hodac dr. — ugyanaz, aki a népszövetség tanácsában a felsősziléziai albizottságban előadó volt — közli, hogy a mozgósítási költségek fedezésére 300 millió csehszékert a vagyondézméből fognak kiszakítani, ezenkívül a kormány az eddigi törvényes felhatalmazás alapján 323 millió fordit katonai célokra kincstári jegyek alapján és végül 500 millió csehszékertől szóló három hónapra terjedő utalványokat ad ki.

Jugoszlávia elhalasztotta a bevonulást

Belgrád, nov. 5. A hadügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértőleg az ujoncok bevonulását további intézkedésig elhalasztotta.

Grdc, nov. 5. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány a magyar határ mentén szigorú intézkedéseket léptetett életbe. Szabadkán elrendelték a kivételes állapotot.

Belgrád, nov. 5. Sándor király kihallgatáson fogadta a hadügyminisztert, a vezérkari főnököt. Mindketten jelentést tettek a királynak az albán front helyzetéről és a magyar határon történt csapatösszevonásokról. Jelentésük szerint az SHS királyság mindkét határon biztosítva van a támadásoktól.

Novemberben lesz a népszavazás

Bécs, nov. 5. Az „Abend“ jelenti: Nyugatmagyarországon ugylátszik döntő fordulat van készülöben. Itteni hivatalos helyekre érkezett megbízható jelentések szerint megállapítható, hogy a szabadcsapatok az átadandó területéről kivonulni készülnek. Magyar forrásból eredő jelentések szerint a magyar kormány e hó 17-én Sopronban tényleg meg akarja ejteni a népszavazást.

Bécs, nov. 5. Hivatalos helyről kijelentik, hogy a határvédelem összesen 18.000 főnyi csendőrségből és a népdőrségből áll és hogy ennek költségei szeptember 1-től november 1-ig hétszázmillió koronára rugnak.

A nemzetgyűlés vasárnap kimondja a detronizációt

A Bethlen-kormányt rekonstruálják

Budapest, nov. 5. A nemzetgyűlés a detronizációs törvényjavaslat sürgösségére való tekintettel ma, vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tart. A vasárnapi ülés nem precedens a parlamentnek történetében, mert már előfordult, hogy sürgős törvényjavaslatok tárgyalása során a parlament ünnepnapon is tartott ülést.

A kisczardapárt Kossuth Lajos sirjánál

A kisczardapárt a nemzetgyűlés holnapi ülése után testületileg kivonul a Kerepesi-úti temetőbe Kossuth Lajos sirjához, ahol nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter beszéd kíséretében koszorút helyez a síremlékre. A nemzetgyűlés a holnapi ülésén, mint

Egyébként a holnapi ülésen előreláthatólag minden vita nélkül a nemzetgyűlés el fogja fogadni a detronizációs törvényjavaslatot, úgy, hogy ez a hivatalos lapban hétfőn már meg is jelenik. Ezzel a magyar kormány eleget tett az antanthatalmak legutóbbi jegyzékében foglalt követelésének.

jól beavatott helyről értesülünk, el fogja magát napolni. Az elnapolás bizonytalan időre szól. A Bethlen-kormány lemondása nem fog megtörténni addig, míg a kormány el nem intézte a trónfosztással kapcsolatos összes külpolitikai vonatkozású kérdéseket.

Ujból Bethlen kap megbízást kabinetalakításra

Bethlen István gróf miniszterelnök a legutóbbi napokban megmutatta kifelé és befelé egyaránt, hogy feltétlen ura a helyzetnek és feltétlenül rátermett arra, hogy az ország ügyeit a konszolidáció útján messze vihesse előre. Amok a külpolitikai sikerek, amelyek Bethlen István gróf számlájára írhatók, feltétlenül kell, hogy visszaható erővel bírjanak a belpolitikai helyzetre is és egészen bizonyos, hogy a pártok is ragaszkodnak ahhoz az államférfihoz, aki a világháború befejezése óta először segítette a nemzetet lélegzethez. A kormány a trónfosztó törvényjavaslat elfogadása és kihirdetése után be fogja adni lemondását a Kormánynak, hogy milyen időpontban, erre nézve azonban még eltérőek a vélemények. Egyes politikai körök vélekedése

szerint ez a lemondás már a jövő hét elején be fog következni, de valószínű, hogy a kormány lemondása csak egy-két hét múlva következik be, bár a lemondás csak formalitás lesz, amennyiben a Kormányzó feltétlenül Bethlen István gróftól fogja újból megbízni a kabinet alakításával. Az eddigi hírek szerint Bethlen István gróf rekonstruálni fogja a kabinetet.

A kisczardapártban ma azt hangoztatták, hogy az 5 részükről az egységes párthoz való csatlakozás tisztára elvi kérdéseken mulik és azon, hogy a miniszterelnök milyen programmal jön.

A kereszténypártnál feltételekhez kötik a csatlakozást, amelyeknek első helyen szerepel a rekonstrukció és a párt egyik vagy másik bizalmi emberének elhelyezése.

A csonka kerületek mandátumai

A politikai pártkörökben kevésbé volt élénk az élet, mert a képviselők egyrésze már vidékre utazott. A baranyai választásokra vonatkozólag azt hangoztatták, hogy a most kiengszült 5 csonka választókerület képviselőinek le kell mondaniuk mandátumukról, mert a választópolgárokat nem szabad, de nem is akarják megfosztani politikai joguk gyakorlásának lehetőségétől.

Ebben az 5 kerületben előreláthatólag a baranyai általános választásokat követő pótválasztás után fognak lemondani az illető képviselők, akik ez idő szerint a következők: Patacsy Dénes, Nagy Pál, Muszty István, Perlaky György és Barla Szabó József, valamennyi kisczardapárti.

Patacsy Dénes a mandátum sorsáról a következőképen nyilatkozott:

Mi, a felszabadult kerületek képviselői minden paktum nélkül, kizárólag választóinkra való tekintettel mondunk le, mert azt akarjuk,

Leégett a Pálffy-téri laktanya raktára

Budapest, nov. 5. Ma éjjel két óra 37 perckor jelentették a tűzoltóságnak és a rendőrségnek, hogy a Pálffy-téri laktanya ég. A tűz színhelyére teljes tűzoltói készenlet vonult ki. A Pálffy-téren van beékelve a laktanya és a raktárak közé egy katonai raktár, amely 3 emelet magasságú. Amikor a tűzoltóság oda érkezett, az épület ezen része már lángokban állott. Akik bennlaktak, azok semmit sem tudtak a tüzről, odabent aludtak. A valósággal hősies önfeláldozással végzett oltási munkálatnak több áldozata van. II. Rohonczy Ferenc csővezető egy második emeleti ablak párkányán állt. A fal, amelyen állott, hirtelen összeomlott és a kéteemeletnyi magasságból a tüztengerbe zuant.

Egy őrmester, többször bement a lakásba és ötízben egy-egy embert hozott ki, de hatodjára már nem jött vissza. Az eddigi megállapítások szerint 8—10 ember lett a tűz áldozatává. A tűzoltóság munkája csak arra szorítkozott, hogy a laktanya mellett levő terményrak-

tárt a tüztől megmentse. Ez a törekvés regge 7 órára sikerült és a tűz eloltottnak tekinthető.

A délelőtti folyamán kiszállott hivatalos bizottság megállapította, hogy a tűz a laktanya udvarán levő raktárépületben keletkezett. Ebben az épületben katonai őrmesterek és családjaik laktak. Az épület belsejéből egy falépcső vezetett az emeletre, amely a tűz kitörésekor azonnal lángra kapott és leszakadt. Bár a közelben levő tűzoltóság 3 perc alatt a helyszínre érkezett, a bentrekedteket még sem sikerült megmenteni és akik az épületben voltak, mind bentégték.

Albánia szabadságharca

Grdcz, nov. 5. Belgrádból jelentik: Az északalban törzsek újra megtámadták az albán kormány csapatait. A felkelők az albán katonaságnak egyes nagyobb osztagait jugoszláv területre szorították.

Belgrád, nov. 5. Am albán kérdés válságos stádiumba jutott. Egy albán frontról érkezett jelentés beszámol arról, hogy a jugoszlávok megszállva tartják az 1918. évi demarkációs vonalat.

A Kormányzó legszebb államfői jogával él

Amnesztia a karlista puccs, a felkelés és a forradalmak bűnöseinek

Budapest, nov. 5. Mint a *MTI* jeleti, Magyarország kormányzója a következő köziratot bocsátotta ki:

Kedves gróf Bethlen! A nehéz idők súlyos megpróbáltatásai között a hazának mindenekfelett álló érdekében, a pártoskodás szellemétől meghasonlott lelkek békés nyugalomát helyreállítani óhajtván, megbocsátást kívánok gyakorolni egyrészt azokkal szemben, akik a magyar nép-lélek hagyományos érzéseinek hatása alatt az ország helyzetének és valódi érdekének félreismerésével, vagy lelkiismeretlen ámitók által félrevezetve és megtévesztve öntudatlan részesei lettek a fennálló alkotmányos rend és uralom ellen legutóbb intézett támadásnak, másrészt hazafias érzésük megértő méltánylásával azokkal szemben is, akik önfeláldozó készséggel szettek a megconkitásra ítélt haza területi épségének önhatalmu védelmére, amennyiben a törvényes jogrend ellen vétettek. Ugyanennek a megbocsátásnak szellemében egyúttal a feledés fátyolát kívánom borítani azokra a bűncselekményekre is, amelyeket a bűnös forradalmak szenvedései nyomán keletkezett szenvedélyek és indulatok hatása alatt követtek el. Ehhez képest kegyelemben részesítem:

1. Azokat az egyéneket, akik a fennálló alkotmányos rend és uralom ellen legutóbb intézett támadásban bármilyen módon résztvettek, kivéve azokat, akik a támadás tervezésében és irányításában vettek részt, vagy támogatásában vezetőkként működtek közre.

2. Azokat az egyéneket, akik a magyar állam nyugati határszélein az ország területi épségének önhatalmu megvédése céljából, vagy a cél szolgálatában bűncselekményeket követtek el, ha a m. kir. kormány 1921. évi október hó 21-ik napján kelt kiáltványában foglalt felhívásnak eleget téve, a további ellenállással felhagytak és békés foglalkozásukhoz visszatértek.

3. Azokat az egyéneket, akik az 1918. évi október hó 31-ik napja óta bűnösen felidézett haza és társadalom ellenes forradalmak idején a magyar faj és nemzeti eszme ellen elkövetett eszelekmények által felkelített közlekedés és menthető felháborodás hatása alatt, vagy abban a téves meggyőződésben, hogy cselekményükkel a magyar faj és nemzeti eszme érdekeit szolgálják, bűncselekményt követtek el.

A 3. pont alapján nem részesülnek kegyelemben azok, akiknél a bűncselekmény indító oka önző nyereségvágy volt, vagy akik a bűncselekmény elkövetését megelőző tíz éven belül nyereségvágyból elkövetett bűntett miatt hat hónapot meghaladó szabadságvesztés büntetésre jogerősen el voltak ítélve.

Mindezeknél fogva felhívom a m. kir. igazságügyminisztert és a m. kir. honvédelmi minisztert, hogy a jelen elhatározásom végrehajtásához szükséges intézkedéseket tegyék meg Kelt Budapesten, 1921. évi november hó 3-ik napján.

Herthy s. k. gróf Bethlen István s. k.

Terjed a vörheny: nincs járványkórház

Debrecen a múlt hónapban

Debrecen város közigazgatási bizottsága tegnap délután Miskolczi Lajos főispán elnökelete alatt ülést tartott, melyen az egyes előadók jelentése alapján Debrecen város október havi viszonyait tárgyalták le.

Az ülésnek különösen nagy érdekességet kölcsönözött a főorvos havi jelentése, melynek elhangzása után nagy vita keletkezett az egyre erősebben fellépő vörhenyjárvány megakadályozására hozandó óvintézkedések megtárgyalásánál. Az ülésről részletes tudósításunkat alább adjuk.

A közigazgatási bizottság ülését delután 3 órakor nyitotta meg Miskolczi Lajos főispán, aki a Nemzeti Hírszék elhangzása után bejelentette, hogy Tervei Tamás bizottsági tag elfoglaltsága miatt az üléstől való távolmaradását bejelentette.

A bizottság tudomásul vette a statisztikai adatokat tartalmazó polgármesteri jelentést. Ezután egyes tanácsi előadók jelentései után a szakelőadók jelentései következtek.

Súlyos a vörhenyjárvány

Dr. Tüdös Kálmán tisztí főorvos jelentése során elmondta, hogy a közegészségügyi viszonyok október havában, hasonlóan a szeptemberihez, kedvezőtlenek voltak. A születések száma ugyan 68-al haladta túl a halálozások számát, ennek ellenében azonban a vörheny a legveszedelmesebb fertőző betegség október második felében váratlanul egészen súlyos formákat öltött. A hó folyamán a vörheny 150 esetben fordult elő, amelyek közül 25 halállal végződött. Ezért a múlt hó folyamán bezárattak az összes óvodák, elemi iskolák, a közép-

foku iskolák alsó osztálya, a zene, ipar és kereskedő társulati iskolák.

A vörheny elfojtására minden intézkedés megtétetett, azonban az óvintézkedések végrehajtása sok akadályba ütközik. Különösen a kertészekben későn ragasztják ki egyes helyeken a vörös cédulákat. A hatósági fertőtlenítő fogaterő hiányában a fertőtlenítést és betegszállításokat igen lassu tempóban bonyolíthatja le. A szülők idegenkednek a betegszállítástól, a szállítóközsi külsősége miatt, pedig ez a kocsi rendszeren fertőtlenítve van és egyébként is tisztán tartják.

A vörheny nagy elterjedésének oka részben a lakóhiány és az ebből származó zsúfoltság, valamint a szegényebb néposztály nyomora. Vannak helyek, ahol még a legszükségesebb fehérúruha darabok is hiányzanak, úgy, hogy a tisztaság megőrzése szinte lehetetlen.

Nincs megfelelő járványkórház

Baj az is, hogy a város nem rendelkezik megfelelő járványkórházzal. A hónap vége felé már az a helyzet állott elő, hogy hely hiányában sok beteget otthon kellett hagyni, mert a város jelenlegi járványkórházában betegeket elhelyezni annyira, mint szántsándékosan embert ölni. A járványkórház kritikán aluli állapotban van.

Egyéb fertőző betegségek közül október folyamán előfordult difteritisz 11, kanyaró 19, szamárhurut 5, bárányhimlő 11, hasiagyomány 27, vérhas 4 esetben. A kórház városi jellege megsűnt, amennyiben azt az egyetem vette át. A vízvezeték vize időnként zavaros

volt. A születések száma 224, a halálozásoké 156 volt. A közalapok terhére októberben 227 beteg kezeltetett. Házasságra lépett 108 pár.

A jelentéshez elsőnek Szabó Béla kir. tanfelügyelő szólott, aki javasolta, hogy közérdekből a közigazgatási bizottság az egészségügyi törvényeket edamódosítsa, hogy ha egy tanuló internátusban ragályos betegségbe esik, nyomban a járványkórházba szállítsák. A bizottság ezt elfogadta.

Dr. Fejér Ferenc tudni szeretné, hogy vajon mi okozta azt, hogy a járványkórház annyira elhanyagolt állapotban van?

Dr. Tüdös Kálmán elmondta, hogy a város 50 évvel ezelőtt egy barakot építtetett a Várud-utcai temetőben. Ebbe a kórházba az 6 16 éves tisztiorvosi működése alatt először hólyagos himlősöket, asztán spanyolnáthásokat, a nyáron pedig kúteges tifuszosokat helyeztek el. Az idő faszoga a járványkórházat is megérta. Az ablakok hiányzanak, a fala bedült, a tetjét a vihar benyomta, az egyik ajtó szarafa pedig kikorhadt. Nem gondolt senki se a járványkórház fenntartására, amennyiben a minisiteri rendelet szerint a város állandó járványkórházat nem tarthat fenn, annyival is inkább, mivel a járvány betegeket az egyetemi klinika tartozik felvenni. Most azonban már a klinika képtelen több beteget felvenni s így javaslatba hozta, hogy a csapatkórházat alakítsák át járványkórháznak. A régi járványkórházból legfeljebb fertőtlenítő intézetet lehet létesíteni.

Márk Endre azt kérdezte, hogy mikor remélhető a csapatkórház átvétele?

Csóka Sámuel h. polgármester kijelentette, hogy a tegnap a rendkívüli tanácsülés azt határozta, miszerint a tanács megkeresi a katonaságot, hogy a Csapatkórházat engedje át járvány kórház céljaira. Ha a megkeresés nem járna kellő eredménnyel, akkor kénytelen lesz jelentést tenni a népjóléti miniszternek.

Márk: — Zátanyra jutott a kérdés. Ha pár nap múlva nem oldódnék meg, akkor javasolom, hogy a h. polgármester tegyen jelentést a főispánnak, aki, ha szükséges, a közigazgatási bizottságot rendkívüli ülésbe hívja össze.

Aczél Géza főmérnök indítványozta, hogy egy bizottság küldessék ki, mely megállapítaná, hogy a csapatkórházban most elhelyezett katonaság melyik laktanyában volna elhelyezhető.

Steinfeld István bizottsági tag arra óhajt felvilágosítást, hogy bár június óta járványos betegségek fordultak elő, miért néznek csak most járványkórház után.

Dr. Tüdös Kálmán erre vonatkozólag kijelentette, hogy a minisiteri rendelet, továbbá az egyetemmel történt meg egyezés, miszerint a járványos betegek az egyetem klinikáin elhelyezhetők, azt mutatták, hogy állandó járványkórház fenntartása felesleges. A vörheny ily nagymérvű elterjedésére senki se számított.

A bizottság végül is a főorvos jelentését tudomásul vette s Márk Endre és Aczél Géza főmérnök javaslatait pedig elfogadta.

Több apróbb jelentés után az ülés 6 órakor véget ért.

Montpellierben tegnap ülték meg ünnepelesen, Millerand köztársasági elnök jelenlétében az orvosi fakultás fennállásának 700 éves fordulóját. A várost, amely Héraulit départment székelye, még a rómaiak alapították, a reformáció korában pedig köztársasággá alakult át. Egyetemének először csak jogi fakultása volt, 1220-ban létesült az orvosi s 1292-ben lett teljessé a természettudomány s irodalmi karokkal.

Nemcsak a legolcsóbb, de a legjobb ujság is a

MAGYAR HIRLAP.

Ara 2 korona.

A Tisza-egyetem orvosi karának megnyitása

Nevezetes dátumhoz ért ma délelőtt a Tisza István Tudomány Egyetem. Az 1914 óta esonkán működő egyetem teljes lesz; ma délelőtt megnyitják az orvosi fakultást.

Az ünnepélyes megnyitást a DMKE épületében lesz ma, vasárnap délelőtt 11 órakor. Azen részt vesznek az egyetemi tanács, az orvosi kar tanárai s az egyetemi polgárság. A Himnusz és a Nemzeti Hírszöveg elneklésével kezdődik az ünnepély, majd Kenézy Gyula ny. r. tanár tanár tart megnyitó beszédet. A Szózat elneklésével ér véget a megnyitó ünnepély. Hétfőn már rendszeren megkezdődnek az előadások.

Az orvosi kar tanárai már régebben Debrecenben időznek. Az ez idei dékán dr. Verzár Frigyes egyetemi tanár. A tanárségeket is megválasztotta már a kar; kinevezésük a napokban jelenik meg a hivatalos lapban.

Értesülésünk szerint a következő tanárségeket nevezik ki: anatómia: dr. Balogh Sándor, kémiai fizika: dr. Mikó Gyula, közegészségtan: dr. Sággy Ferenc, kórbonctan: Gyulai Béla, dr. Bakucz, szülészet: dr. Mikolcz Kálmán, dr. Kis Ernő, belgyógyászat: dr. Molnár, sebészet: dr. Pető, kórtan: dr. Turzó és dr. Geisler, bőrgyógyászat: dr. Orsós Béla, dr. Dóczy Gedeon. Ez a névsor azonban még nem teljes.

Az orvosi kar, jellehet az utolsó percig bizonytalan volt, hogy vajjon megkezdhető-e működését, meglehetősen népes. Az első félévre 123 hallgató iratkozott be, zsidó közülük 9 százalék. A többi félévre 56-60 hallgatót vettek fel. Itt már nagyobb számú zsidó iratkozott be.

Az előadásokat több helyen, a DMKE-ben, a kórházban és az Augustia szanatóriumban tartják meg.

Rövidesen az orvosi kar lesz a Tisza István Egyetem legnépesebb és legmozgalmasabb kara.

Madeira

Vessünk egy futó pillantást Madeira szigetére, melynek nevét most az egész világsajtó emlegeti, azon a réven, hogy ezt a helyet szemelték ki a hatalmak, mint legalkalmasabbat IV. Károly tartózkodására.

Minket különösen érdekel, hogy hol fogja tölteni életét egy ember, kinek fejét Szent István koronája ékesítette; akit a sors arra jelt ki, hogy népek és országok fölött uralkodjék, de akit a hadiszerecsere forgandósága, szerencsétlen körülmények és megfontolatlan, lelkiismeretlen tanácsadók megfosztották ősei öröktől, tróntól, koronától s mindattól, ami ezzel jár...

A Madeira szigetszoport Afrika északi partvidékétől nyugatra mintegy 650, Portugália fővárosától, Lisszabontól dényugatra mintegy 1200 km.-re fekszik az Atlanti-Oceán középső medencéjében. Három apró, lakatlan, egy kisebb és egy nagyobb szigetből, a 60 km. hosszú és 22 km. széles tulajdonképeni Madeira-szigetből áll, amelyek mind vulkanikus eredetűek. Egészben véve hegység borítja, amely a nagy sziget hossztengegyének megfelelően kelet-nyugati irányban húzódik, legmagasabb csúcsa 1847 m. A hegységet nagyon sok hegyi

patak szaggatja meg, amelyek szebbnél-szebb keresztvölgyet alkotnak.

Eghajlata szelid, derült, ahol az évi hőmérsékleti ingadozás alig tesz ki 15-20°-ot (10° és 32° közt váltakozik.) Záporeső alakjában bőven kap csapadékot, amely gyorsan lefolyik a tengerbe vagy eltűnik a szivacszerű talajban. Levegője általában véve kő- és pormentes. Nagy termékenységével, szép őserdő-ségeivel, gazdag subtropikus növényzetével érdemelte ki „az Oceán virága” elnevezést, amelyet a portugálok kedveskedésből adtak reá (flor do Oceano). Az angol előkelők körében divatos gyógyhely; különösen a téli hónapokban keresi fel sok tüdő- és mellbeteg.

A szigetség a portugálok birtokában van, mint az egykori nagy, hatalmas gyarmatbirodalom gyöngye. Lakóinak száma 150000, többnyire portugálok; fővárosa a sziget déli partján, a nápolyihoz hasonló szépen alkotott öböl mellett épült 26000 lakóju Funchal...

Mindenesetre némi vigasztalásul szolgálhat IV. Károly legbüszgőbb hívei számára is az a tudat, hogy valóságos földi paradicsomot választottak ki tartózkodási helyül a királynak, akit számkivetésébe önként kísér el királyi hitvese s hihetőleg rövid időn belül követik szeretett gyermekeik is, ha eziránti kívánságukat a szülők kifejezik.

Életbe lép az új lakásrendelet

Budapest, nov. 5. A hivatalos lap holnapi száma fogja közölni a m. kir. népjóléti és munkügyi miniszter rendeletét, amely szerint a lakásügy rendezéséről szóló rendelet kiegészítéséről és módosításáról kiadott kormányrendelet Budapesien és a budapesti államrendőrség működési területéhez tartozó községekben e hó 8-án, az ország többi részében e hó 20-án lép életbe.

Geszti zarándokok

Irta: barabási KUN JÓZSEF.

Miként a proféta hitbuzgó követői Mekkába, úgy zarándokolnak nagy nemzeti vértanuk egyre szaporodó hívei évről-évre Gesztre, hogy a soha el nem muló hálás kegyelet érzésével hódoljanak Tisza István emlékének, halála évfordulója alkalmából. Hogy az ő nagy szellemét hívják segítségül a nemzeti újjáépítés munkájához. Megjertent a geszti sirnál az Országos Tisza István Emlékbizottság, a volt debreceni 2 honvédszár-ezred, a debreceni egyetem és számos törvényhatóság küldöttsége. Még Sopron vármegye és Sopron városa sem feledkezett meg róla, hogy virágot hozzon a legnagyobb magyar sirjára. (Hajdumegye és Debrecen városnak küldötseit nem bírtam felfedezni az ünneplő sokaságban.)

Az emlékünnepele a Tisza-család tágas sirboltjában folyt le. És miközben a szebbnél-szebb szónoklatokat halgatom, önkénytelenül megvillan bennem az a gondolat, hogy épen most (nov. 3-án délelőtt) nyujtja be a kormány a trónfosztó törvényjavaslatot, a Glowworm nevű britt ágyunaszád Galatz felé halad, a pestvidéki ügyészség fogházában pedig bizonyos előkelő urak várják türelmetlenül a bíróság ítéletét és közben elmélkenhetnek azon, vajjon nincs-e talán mégis igazságszolgáltatás már itt lent a földön? Ugy tetszik nekem, hogy most játszódik le egy Shakespeare tollára méltó „királydráma” utolsó felvonása és hogy ennek a drámának tragikus főhőse Tisza István, főinrikusa Andrássy Gyula, szomorú áldozatai pedig: a monarchia és a dynastia, a király és az ország. Egy földönfutó király és egy feldarabolt ország. Véget ért a lélekemelő emlékünnepele ott lent a komor sirboltban, Megyünk a geszti kurtába hódolattal köszönteni a kegyelmes negyasszonyt, Tisza István méltó özvegyét. A csendes kurtiát gyermekzaj veri fel. Tisza István három bájos kis unokája játszik a nagyasszony lábainál. És lelkemben felujong a nagy német költő szava: „...és új élet virul a romokból”.

— Járánybizottság alakul. Debrecen város egészségügyi bizottsága holnap hétfőn déli 12 órakor ülést tart és ezen az ülésen járánybizottsággá fog átalakulni.

Gyere ki te állat!

A járásbírószágon történt. Egy ügyvéd mesélte el a törvénytársak folyosóján, az ő lelkén szára, ha valamit elvett belőle vagy toldott hozzá.

A lakók és háziurak között, mióta e világ fennáll, — sohasem volt jó viszony, békés egyetértés. Hol a háziur marta, kinczta a lakót, hol megfordítva.

Igy történt most is. Az egyik háziur felesége azt találta mondani erős haragjában egyik jámbor lakójának, hogy:

— Gyere ki te állat!

A lakó feljelentést tett a járásbírószágon a háziur felesége ellen, becsületsértés miatt. A feljelentés alapján ma annak rendje-módja szerint megtörtött a főtárgyalás. Kihallgatták tanunak a panaszos lakó cselédjét is, mint szem és fültanút. Kicsipve, kackiásan áll a bíró-előtt a paraszt menyecske.

A bíró megkérdezi tőle:

— Hát tényleg hallotta a sértő kifejezést?

— Hallottam bizony, mind a két füllemmel, — felelte a cseléd.

A bíró csak tovább faggatja:

— Aztán biztosan tudja, hogy a gazdájának mondták, hogy „gyere ki te állat?”

— Hát persze hogy a gazdának mondták. Hisz annál nagyobb állat nincs az egész udvarban.

Óriási nevetés tört ki erre a vallomásra. A járásbíró, vádlott, védőügyvéd, közönség, mind torkaszakadtából nevet.

Egyedül a panaszos és a cselédleány nem nevet. A menyecske nem tudja megérteni, mit nevetnek úgy az urak, hisz ő csak jól akart vallani a gazdája mellett.

A panaszos pedig dul-ful, elsápad, majd kipirul, reszketni kezd. Végre egy merész lépésre határozta el magát.

— Bíró ur, — mondotta — feljelentem a cselédleányt becsületsértés miatt...

Hiába, a lakót még az ág is huzza.

A földbirtokreform pénzügyi része

Budapest, nov. 5. Tóth János, az Országos Földbirtokrendező Biróság elnöke ma délután szaktanácskozásra hívta össze az altruista pénzintézetek, ugyszintén az OMGE és a Gazdaszövetség vezetőségét és több pénzügyi szaktekintélyt a földbirtokreformmal kapcsolatos pénzügyi kérdések megbeszélése céljából.

Megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy e bíróság már sok ezer állampolgárnak juttatott földet és hogy a földreform teljes sikere a pénzügyi megoldástól függ. Ez ugyan nem a bíróság feladata, hanem a kormányzaté. Ha a bíróság vezetősége mégis megteszi a pénzügyi megoldás felé az első lépést, teszi ezt azért, mert a pénzügyi megoldást állami szükségnek tartja és a ráruházott nagy állami feladatot ezzel is szolgálni kívánja.

Azután tárgyalás alá vették a Magyar Földhitelintézetnek a bírósághoz ebben a kérdésben bonyultott emlékiratát, amelyet Kócs József igazgató ismertetett és amelyet a további tárgyalás alapjául egyhangulag elfogadtak. Hangoztatták a földbirtokreform pénzügyi része sürögös megoldásának szükségességét. A részletek kidolgozására a földbirtokrendező bíróság egy pénzügyi és egy közgazdasági bizottságot fog alakítani.

ÚJ ÜZLET! Gelber Testvérek
Hajdusági
FÉRFI-, FIU ÉS RUHA ÜZLET
Piacz 67.

Szabott árak!
Előzékeny kiszolgálás!
Bőr kabátok, raglánok,
téli kabátok, mikadók
britszesz nadrágok, fiu
és gyermek téli kabátok
meglepe olcsón.

MEGNYILT
AZ
APOLLO
Divatáruház

a Vármegyeháza szemből,
Piac- és Miklós-utca sarkán.
Dru választék férfi és női ruhaszövetekben, kötött kabát és garnitúrák, férfi és női fehérneműk, a legújabb stílusban, flanellek, vásznak és zoknik nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók.

NAPI HIREK

Vasárnapi istentiszteletek

As. ev. ref. Nagytemplomban délelőtt 10 órakor predikál Uray Sándor lelkész. délután 5 órakor predikál Papp Kálmán theológus. Kistemplomban: délelőtt 9 órakor predikál Révész Sándor s. lelkész. délelőtt 11 órakor predikál Gábor András s. lelkész. délután 2 órakor predikál Gábor András s. lelkész. Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor predikál Mexei Béla vallásantató lelkész, délután 5 órakor predikál Kustár Dániel hitoktató lelkész, Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor Varga Jenő s. lelkész, délután 2 órakor segédlelkész Ispály-templomban délelőtt 10 órakor predikál Dr. Révész Imre lelkész, délután 2 órakor predikál Varga Jenő segédlelkész.

Homokkerti imaházban délelőtt 10 órakor predikál Nagy István vallásantató lelkész. Városi szegényházban délelőtt 10 órakor predikál Felker János s. lelkész. Gyermekistentisztelet járvány miatt ez évben több nem lesz.

Vasárnapi iskolák a járvány miatt november 29-ig szünetelnek.

A Konfirmált Leányok Szövetségének összejövetele délután fél 4 órakor, a ref. egyház tanácstermében, (Egyházter 17. sz.)

A rom. kath. templomban ma vasárnap (nov. 6-án) délelőtt fél 7, 11 és fél 12 órakor csendes misék. Fél 10 órakor nagy mise, utána szent beszéd. Délután 3 órakor Iliánia, és szent olvasó 4 órakor sz. beszéd és Jézus szíve ájtatosság.

Az ág. evang. templomban (Miklós-utca 3.) folyó hó 6-án, d. e. 10 órakor, az istentiszteletet Jónás András h. lelkész végzi.

Rendkívüli tanácsülés. Debrecen város tanácsa tegnap délelőtt Csóka Sámuel h. polgármester elnöklété mellett rendkívüli ülésben tárgyalás elhatározta, hogy a megszaporodott vörhenybetegedésekre való tekintettel járványkórházat fog felállítani. Evégből átiratot intéz és megkeresi a körletparancsnokságot, hogy a II. számú csapatkórházat a járványkórház felállításának céljaira boesássa a város rendelkezésére.

A városi alkalmazottak külön segélye. Az utóbbi időben sokasba jött a kisebb állásban levő városi alkalmazottaknál, hogy elhalt vagy szegény sorsba jutott családtagjaik után segélyt kérnek. Miután az összes kötött javadalmazású tisztviselők egyformán érzik a drágaság okozta nehezebb viszonyok terhét, ennél fogva a városi tanács legutóbb elvi határozatként kimondta, hogy külön segélyt tisztviselők és alkalmazottak részére csak különösen méltányos esetben ad.

Szabadságolás. Dr. Csóka László tb. aljegyző tegnap 4 heti szabadságra ment.

Hirdetmény az általános forgalmi adó tárgyában. Felhívja az adózó közönséget, egyesületeket, társulatokat, társaságokat, végre az összes háztulajdonosokat a városi adóhivatal, hogy az általános forgalmi adó bejelentéséhez szükséges összeírású lapokat illetve a háztulajdonosok a gyűjtő íveket f. évi november hó 10. napjáig lakásuk, telepük szerint illetékes adóhivatalnál haladéktalanul vegyék át s azokat kitöltve ugyanott adják be, mert fenti határidőn túl való benyújtás esetén súlyos bírságolásnak teszik ki magukat. Városi Adóhivatal.

Megdrágul a péksütemény. A debreceni sütőiparosok egyesülete értesíti a nagyközönséget, hogy a liszt folytonos áremelkedése következtében a fehér sütemény árát 2 kor. 50 fillérre, viszonteladónak 2 kor. 30 fillérre emeli fel 1921 nov. hó 7-től kezdődőleg.

A moziban nincs gyermekelőadás. A polgármester helyettes tegnap átiratot intézett a mozisokhoz, melyben elrendelte, hogy a vörheny járványra való tekintettel a 3 óras gyermekelőadásokat további intézkedésig szüntessék be.

Debreceni tájékoztató és naptár. Karácsonyra Szathmáry Zoltán kiadásában egy kis füzet fog megjelenni, mely az 1922-iki naptári részen kívül tartalmazni fogja Debrecen város történetét dióhéjban, a város nevezetességei, hivatalok, intézetek, vállalatok, mulatóhelyei címjegyzékét. Hirdetésekkal zárul a füzet, mely helyi emberek s vidékieknek nélkülözhetetlen lesz.

Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkeze közleménye: Hétfőn, folyó hó 7-én a Bika előtt tözeget osztunk métermázsánként 175 koronáért: blokkolás a Vár-utcai kedvezményes elosztó helyen. T. vevőink szíves figyelmét felhívjuk azon körülményre, hogy fiókarudainkban egyenestek hétfőtől kezdődőleg forgalmi adót semmiféle áru után nem szedünk.

A Debreceni Sakk-kör e hó 13-ikán délután 4 órától kezdve az „Angol királynő” kávéház külön termében nagyszabás csoportos hadzversenyt rendez, amelyen részt vehet mindenki, aki a sakkjátékban kellő jártassággal bír s 20 K tétet és 30 K bánatpenzt befizet. A részletes versenyszabályok az Angol királynő kávéház helyiségében vannak kifüggesztve s ugyanott lehet jelentkezni is ma délután 5 órától kezdve. Az érdeklődő közönség a versenyt díjtalanul látogathatja.

A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége debreceni fiókjának megalakulását intéző bizottság tisztelettel felkéri azon urhölgyeket, akik szívesek voltak taggyűjtő iverket vállalni, hogy ezen iverket a reánk jövő héten, legkésőbb november 12-éig, Uray Sándor ref. lelkészhez (Kossuth-utca 75.) okvetlenül eljuttatni méltóztatassanak. (Mansz)

Husfőstölés gyorsan és pontosan Zöldfa-utca 3.

Népszerű főiskolai tanfolyam

a debreceni m. kir. Tisza István tudományegyetemen tartandó előadásainak programja.

Öndilló előadások. (A kollegium disztermében). Nov. 13-án vasárnap d. e. fél 11 órakor. Dr. Varga Zsigmond egy. ny. r. tanár *A magyar műveltség őst elemei.* Nov. 20-án vasárnap d. e. fél 11 órakor Dr. Hankiss János egy. m. és h. tanár *Színház és erkölcs.* Nov. 27-én vasárnap d. e. fél 11 órakor Dr. R. Kiss István egy. ny. r. tanár *A honfoglalás és a székelység.* Dec. 4-én vasárnap d. e. fél 11 órakor Dr. Millecker Rezső egy. ny. r. tanár *Az új térkép.* Dec. 8-án esütőrtökön d. e. fél 11 órakor Versey Tibor takarékpénztári vezérigazgató *Aktudis problemák a közgazdaság és kereskedelem köréből.* Dec. 11-én vasárnap d. e. fél 11 órakor Dr. B. Kun József egy. ny. r. tanár *Az ideiglenes magyar alkotmány.*

Összefüggő előadássorozatok. (A II. sz. jogi tanteremben) ref. kollegium I. emelet). Dr. Tankó Béla egy. ny. r. tanár *Bevezetés a divina komédiába.* I. Dante élete és kora. II. A pokol. III. A purgatorium. IV. A paradicsom. Nov. 10, 12, 17. és 19-én d. u. fél 6 órakor Dr. R. Kiss István egy. ny. r. tanár *Az erdélyi lejedelemség és a magyar nemzeti egység.* I. Mohács után. II. Egy hatalmas egyéniség: Fráter György. III. A küzdelmek korszaka. IV. Erdély aranykora. Nov. 10, 12, 17. és 19-én d. u. fél 7 órakor. Dr. Erdélyi Pál *A fájdalom érzéséről.* I. Az emberi szervezet különös tekintettel a fájdalom érzésre. II. A fájdalom érzés keletkezése és megnyilvánulása. III. A fizikai és pszichikai fájdalom. IV. A fájdalom érzés pathológiája. Nov. 15, 18., 22. és 25-én d. u. fél 6 órakor. Dr. Millecker Rezső egy. ny. r. tanár *A föld és az élet története.* (Kozmikus kérdések.) I. A föld és az élet keletkezése. II. A tér és az idő a világegyetemen. III. Eltűnt világok. IV. A világ vége. Nov. 24, 26, dec. 1. és 3-án d. u. 6 órakor. Dr. Hankiss János egy. m. és h. tanár *A regény a világirodalomban.* I. A regény elmélete és keletkezése. II. Cervantestól Rousseauig. III. A naturalista regény. IV. A tegnap, a ma és a holnap. Nov. 24, 26, dec. 1 és 3-án d. u. fél 7 órakor.

Belépőjegyek, ill. indexlapok kaphatók: Méliusznál, Csáthynál és az egyetem jogkari dékáni hivatalában (ref. kollegium I. em. bejárat a Csokonai szobor felől.) A bizottság, mely a tudomány kinészeinek minél szélesebb körben való elintézését tekinti feladatának, a jegyek árát a lehető legalacsonyabbra szabta, a tisztviselők, a munkások, és az egyetemi hallgatók még ezekből az árákból is nagy kedvezményt kapnak. E szerint a belépőjegyek árai: Egy előadásra 10 K, tisztviselőknek, munkásoknak 3 K, egyetemi hallgatóknak 2 K. Egy 4 előadásból álló sorozatra 40 K, tisztviselőknek, munkásoknak 10 K, egyetemi hallgatóknak 5 K. Az egész ciklusra 180 K, tisztviselőknek, munkásoknak 45 K, egyetemi hallgatóknak 25 K. Kedvezményes jegyeket csak a jogkari dékáni hivatalban adnak ki: ugyanott történnek a testületi (esoportos) jelentkezések is.

„NAPSUGÁR” vagyontörő árverés november 15-ikén. Az árverésre a vállalat mindennemű használati, berendezési tárgyat, ruhaneműt stb. átvesz délelőtt 9-2-ig Plac-u. 10. l.

Együtttes kiállítás a városban. Dienes János festőművész és Fűredy Richárd szobrászművész a jövő héten együtttes szobor és képiállítást rendeznek, amelynek céljaira a városi tanács a közgyűlési termet átengedte a művészeknek. A kiállítás megnyitására résztvesznek Miskolcay Lajos főispán, Csóka Sámuel h. polgármester és a tanács tagjai is.

A hadisegélyek körül. A napokban egy névtelen levelet kapott a városi főjegyzői hivatal, amelynek az ismeretlenség homályában maradni kívánó írója súlyos kitételekkel megtámadta a városi hatóságot, hogy a hadisegélyeket még mindig a régi kisebb összegben fizetik ki. Bár a névtelen leveleknek általánosan a papírkosárban szokott lenni a helye, az ügyet mégis a főjegyzői hivatal vizsgálat tárgyává tette. Ennek során kiderült, hogy a főjegyzői hivatal a népjóléti miniszter rendelkezései szerint dolgozott, tehát mindenben szabályszerűen járt el.

Elárverezett város. Páratlan eset történt meg nemrégiben Angliában. A brit kormány ugyanis újra üttött egy egész kis városkát, amely a kormány hozzájárulása nélkül annyi adósságot halmozott fel, hogy fizetéképtelen lett. A városka Surrey grófságban fekszik Charing-Grosstól, a londoni főpályaudvartól. Reigatenak hívják s mintegy 30 ezer lakója van.

Eddig csak Conen Doyle egyik detektív regényében olvastunk róla.

Hogy a kis angol város üzleteire, szállodáira, bankpalotáira, nagyszámu csinos nyaralójára és ódon középületeire akadt vevő, az nem kétséges. De hogy a város ócska javítóintézetét és az örültek házat ki vette meg, arra nem ad feleletet a szükségesi híradás. Lehet, hogy valami excentrikus, amerikai milliárdos. Pénze mindenestre van hozzá.

Az ÉME III. körületi csoportja ma vasárnap 4 (16) órakor havi közgyűlést tart, melyre a Bathlen, Borz, Csap, Csemete, Honvéd, Csokonai, Csonka, Garay, Hatvan, Jókai, Kar, Mester, József kir. hg., Pesti, Tanító, Szepességi, Vaudég, Zsák; Szegényház, Diófa, Sesztina, Kálmán, Töhötöm, Honvédtemető, Domokos Lajos és Libakert utcákban; továbbá a Bösszörmenyi, Károly Fer. József, Kishegyasi és Újvárosi utakon lakó t. tagjaink meghívotnak. — Tekintettel a tárgysorozat fontosságára és érdekességére, kérjük a pontos megjelenést. A vezetőség.

Megszurta a fiát. Szatmári Sandor 24 éves fiatal ember, aki Homok-utca 69. szám alatt lakik, összeszóalkozott az apjával, Szatmári Józseffel. Az összeszóalkozás meglehetősen heves volt. A perpatvar után a fiatal Szatmári kiment az utcára. A kapuban már várta az apja, s mikor odaért a fiu, bicskával ágyékon szurta. A fiatal Szatmári véresen, eszméletlenül esett össze. A mentők szállították be súlyos sebével a kórházba. Allapota életveszélyes. A bicskásó apa ellen a rendőrség megindította az eljárását.

Lipthay Árpád képiállítása. Lipthay Árpád rendőrfelügyelő a Kereskedelmi Csarnokban szindus képeinek egy pompás kollekcióját állította ki. A tárlat sokoldalú, kintinó anyagából különösen jól megfogott tájképei emelkednek ki, amelyeknek vásznairól az integer Magyarország vidékeinek: Erdélynek, a Felvidéknek és a déli végeknek feledhetetlen tájai ragyognak felénk Lipthay erősen öntudatos, művészi felfogásában. A kiállítás jótékony célt is szolgál, a rendőri alap gyarapítását s hétfőn, a délutáni órákban zárul, de keddtől fogva 8 napig még megtekinthető Méliusznál. Bővebb méltatásra vissza fogunk térni.

A Közzolgálati Alkalmazottak Házépítő Szövetkeze igazgatósága értesíti a tagokat, hogy a házzal, vagp házhellyel nem rendelkezők *házhely igényüket* a hivatali főnökséghez küldött összeírású iveren is bejelenthetik. Aki személyesen jelentkezik, a városkán az összeírású tételszámot közölje dr. Nagy István szövetkezeti ügyésznel (Szent Anna-u. 8.) ugyancsak nála d. e. 9-1. és d. u. 3-6 óra közt kitölthetik az összeírású iveret azok, akik máshol nem jutottak hozzá s végül nála jelentkezhettek a most belépő tagok.

— **Eljegyzés.** Beross Tóby István ny. táblabíró és neje Tasnádi Kardos Ilona leányát *Ilonát* eljegyezte *Burián Zoltán* tüzérfőhadnagy, néhai rajeczi dr Burián Béla udv. tan. és neje Zombori Bogisich Sarolta fia.

— A „Magyarország” művészestélye ötezer koronát juttatott a kollégiumnak. Dacára a tetemes költségeknek, a tisztviselők, ifjúság és rokkaik részére bőkezűen nyújtott kedvezményeknek, az „Arany Bika” hatalmas méretű terme a maga zsufoltságával mégis — anyagi eredményt is jelentett. Az estély ötezer korona tiszta jövedelmét szép sorok kíséretében küldötte meg *Milóty István* nemzetgyűlési képviselő, a Magyarország felelős szerkesztője Karai Sándor kollégiumi igazgatónak a következőket írva: Ez az összeg, sajnos, nem annyi, mint amennyit én, mint a főiskola egykori hálás növendéke, a debreceni ősi kollégium javára szerettem volna összegyűjteni, de meg vagyok győződve arról, hogy azért szívesen vesszük, mert őszinte és igaz szívet és kalvinista buszossággal adtuk. Legyen ez a mi szerény eszelekedetünk egy eredményes példaadás mindazoknak, akiknek a Mindenható módott arra, hogy segíthessék az ősi kollégiumot s lehetővé tegyék azt, hogy áldásos tevékenységét zavartalanul folytathassa. Amidőn biztosítom Igazgató Urat arról, hogy mindenütt és minden alkalommal szerény erőmtől telhetőleg ezután is támogatni fogom a kollégium érdekében megindított nemes akciót, fogadja stb.

A helybeli rendező bizottság pedig a „Hajdúföld” szerkesztőségének 100, Kesseri Lajos 20, Koczog gyógyszerész 60, Koncz Aurélné 60, Lengyel Elsa 5, N. N. 500 K. Szives felülfizetését ezután köszönettel nyugtázza.

— **Hirdetmény.** A háborus állami érték-papírok nostrifikálási eljárásával megbízott helyi pénzügyintézetek közlik, hogy bár a rendes eljárás lefolyt és a megjelöléssel ellátott kötvények át-vételére ügyfeleiket ismételtel felhívták, azokért a tulajdonosok csak szórványosan jelentkeznek; ehhez képest ezen hirdetés útján azon figyelmeztetéssel hívják fel a tulajdonosokat a nostrifikált kötvények átvételére, hogy amennyiben a tulajdonosok azokat folyó évi november 30-ig át nem vennék, azok a felek részére őrési létbe fognak vétetni és a műveletért a megfelelő díjak fognak felszámíthatni.

— **Orvosi** alig használt műszerek, szekrények, vizsgáló és műszerasztalal együtt eladó. Egyháztér 12.

— **Szepeszy Ferenc** tánciskolájában a diák és az esti tanfolyam 7-én veszi kezdetét. Gazdálkodóknak 12-én délután 5 órakor. Beiratás egész nap Simonffy-utca 1. c. emelet. Minden kedden, csütörtökön, szombaton különleges táncok tanítása. Ma vasárnap táncestély nincs.

— **Gazdálkodó Ifjak táncanfolyama** a Royalban e hó 7-én, hétfőn veszi kezdetét. Tanórák hétfő, szerda és péntek délután 5—7 óráig. Tisztelettel ifj. Schaff János.

— **Arany Bika szálló összes helyiségei** fűtve vannak.

— **Szenzációk nyeremények.** Egy millió, két millió, sőt három millió koronát is nyer, het az új magy. kir. osztályosjátékon. Hivatalos árak: egész 96—, fél 48—, negyed 24— kor. Megrendeléseket pontosan teljesít november 17-ig és az új játéktér, valamint a megrendelt sorsjegyet azonnal megküldi a Benkő Bank részv. társ. Budapest Andrassy-ut 60 a népszerű bankház, mely 20 év alatt sok milliót fizetett ki. Megrendelés levelezőlapon is eszközölhető.

GERŐ ruha árjegyzéke:

Férfi öltöny és felöltők	K 2400-tól feljebb
Füé öltöny és felöltők	K 1800-tól feljebb
Gyermek öltöny és kabátok	K 670-tól feljebb

Rövid téli kabát, szőrme és bőrbekecsék nagy választékban olcsó szabott árak mellett kaphatók

Gerő Ernőnél Debrecen
Plac-utca 69. (Megyeházzal szemben.)

— **Orvosi, jogi, gazdasági** könyvek, leg nagyobb választékban **Harmathy** könyvkereskedésében Fűvészkert-u. 14. Telefon 374.

— **Alföldy Károly** tánciskolájában nov. 7-én új tanfolyam kezdődik. — Beiratkozások Péterfia 2. sz.

Egy tojás 9 korona

Pár nappal ezelőtt szinte pánikszert riadalmat szült a Rákóczi- és Csapó-utcán, hogy ez a nélkülözhetetlenül szükséges, kitűnő tápszer, rekord ugrást végzett az áremelkedés lajtorjáján. A bevásárló asszonyok, tisztviselő nék sápadtan panaszkodtak, egy anya, kinek gyermeke járványos kórházban fekszik — és sok van ilyen — végkép elkeseredett, csak a jól öltözött zsidó-szobalányok és szakácsnők vették könnyedén a dolgot. (Hja, ők minden árat kibírnak!)

A Rákóczi-utcaról, hol a termelők kettős sora tölti ki a piacot, végkép eltűnt a tojás, csak a Csapó-utca terebélyes kofa-asszonyai előtt pompázik garmadában, kilenc korona erejéig, elkésztetve a fix fizetésűt, mikor az nagy busan átalakítja gázsijának számadatait tojásra.

Emlékeztünk jól, hogy tavaly husvétkor még 1 K 30—40 álléért kaphattuk, de még az idén júliusban is 2:30 korona volt az ára, augusztusban emelkedett négyre, augusztus 20-tól 4:50-re, szeptember végén 5 koronára, október 10. tájától 6 koronára s most egyet gondolt és egyszerre kerek 50%-ot szökött fel azaz, hogy szöktették.

Mondják, hogy a tojás a hus árával nő arányban. A marhahus pedig 44 K, április közepén 50 volt.

Tudjuk jól, hogy megint a kiviteli spekulációk levét isszunk. Egyszer már a belföldi fogyasztók érdekeit is szemmel tarthatnók!

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Vasárnap, november 6-án délután 3 órakor mérsékelt helyárral „Folt, amely tisztít.”

Vasárnap, november 6-án este bérletszünetben „A kis kadét.”

Hétfőn, november 7-én A12) bérletben „Legénykérés.”

Kedden, november 8-án B11) bérletben. „Bob herceg.”

Szerdán, november 9-án C11) bérletben. Premiere „Legénykérés.”

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Vasárnap délután *Folt, amely tisztít* Halassy Mariskával, este pedig a *Kis kadét* kerül színre.

Legénykérés megy hétfőn a Csokonai színházban A bérletben.

A bájos *Halassy* Mariska, az örökké vigkedélyű *H. Serfőző* Eitel, *Szabó* Irma, *Árkossy*, *Bánhidí*, *Heltay*, *Mátray*, *Gyulay* Gizi biztosítják a premier sikerét.

A *Modern Kabaré* a Petőfi-tér 9 sz. alatt, eddigi családias jellegű, szolid műsorával a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. Egyik műsor-szám jobb, értékesebb, mint a másik. Így a Hegyi Anna, a Szalontai Terike és Sárossy Bandi számai magukon viselik a fővárosi színvonalat, művészi produkció a Beregi László működése s Varga Simi új számai is. A Jessy Tessy tánc-duett vetekedik a híres *Csicsónéval*, míg Harmath Imre „Utolsó szerda c. dramoletje odailik bármelyik előkelő színpadra is. A főbb szerepeket a tegnapi bemutaton Hegyi, Sárossy és Beregi játszották, sok tapsot aratva. Plaszesz karmester finoman vezeti a zenei részt, művészi izléssel. Ma, vasárnap s a hét minden napján az előadások este 8 órakor kezdődnek.

A *nagyszerű Lavina szkeces* 2 film és 2 színpadi részben. Szilassy Eitel, Nagy Margit, Gyenis Ede és Szirmai Vilmos játékávit. Azonkívül Jimbó és Yumbo orángutángok főszereplésével a „Cimeres gazember” amerikai burleszk 2 felvonásban ma, vasárnap utoljára van műsoron az Urániában délután 3. 5, 7 és 9 óráig. Mérsékeltlen felemelt helyárral. Utalványjegyek nem érvényesek. A színház kellemesen fűtve. Jegyelővétel.

Ión a Nirvána, az időny logszenzációsabb

6 részes 32 felvonásos filmje az Urániában. I-ső része „A titokzatos ház” 6 felvonásban. Azonkívül Karcsi a nők bálványa, vigjáték 2 felvonásban. Nov. 7-én és 8-án lesz műsoron. Minden két napban új rész, új kísérő műsorral. A IV, résztől *Nobody* filmek lesznek kiegészítő műssr gyanant! Siessen jegyét biztosítani. Jegyelővétel már folyamatban van!

Pygmalion, egy ujságárus leány története 5 felvonásban. (Amerikai film.) Bernhard Shaw világhírű színműve az Apollóban. Az 5, 7 és 9 óras előadásokat a nagy 16 tagú zenekar kíséri. Jegyelővétel.

A *legszebb kaland* című amerikai film az utolérhatetlen Emmy Wehlen newyorki színésznő szereplését hozza. Bemutatja hétfőn az Apollo.

16 tagból álló nagy zenekar kíséri az Apollóban ma, vasárnap az 5, 7 és 9 óras előadásokat.

Ly Hang a kegyetlen kerül bemutatásra ma, vasárnap rendes helyárral mellett a *Metéor* mozgóban.

SPORT

A svéd válogatott megérkezett

Budapest, nov. 5. A svéd válogatott football csapat este 6 órakor Budapestre érkezett. Ma délután folyt le a II. A) osztály két vezető egyesületének, a Zuglónak és Műgyetemi AFC nek mérkőzése, amelyből nagy meglepetésre a Zugló került ki győztesként 5:1 (1:0) arányban.

Mi lesz vasárnap? Ugetőteri pálya délután 2 órakor DEAC—DTE. A két csapat bajnoki küzdelme mindig erős és izgalmas küzdelmet eredményezett, most még erősebb küzdelemre van kilátás. Mindkét csapat legerősebb felállításban áll ki. A DEAC Alföldy, Al-bisi, Csáki, Ókrös, Poroszlav, Kiss Albert, Fuzsek, Fábry, Nagy Balint, Kalmár, Diószegi. A DTE Szabó Balla, Muster, Pruha, Gerő, Simon, Barta, Tárkányi, Fóris, Kun, Kaiser felállításban játszik. Erős küzdelem után az egyetemi csapat két gólarányú győzelmét várjuk. Ugetőteri pálya délelőtt 10 óra DEAC II—DTE II. szövetségi díj mérkőzés. Itt is a DEAC győzelme várható.

Világi mérkőzés, Kisvárdá: DMTK—KTE. A DMTK meglehetősen gyenge csapattal megy át, úgy hogy eldöntetlen eredmény a legvalószínűbb.

Clubvacsona. A DEAC vasárnap este klubvacsonát tart, előreláthatólag a Buzás-féle étteremben. Délután fél két órakor a játékosokat fényképezik le.

Feljövők előtt a DEAC. A DEAC atletikai szakosztályának alakuló gyűlése folyó hó 17-én lesz. Itt említjük meg, hogy a CEAC hatalmas programot dolgozott ki s minden remény meg van, hogy közelben a DEAC lesz a vidék legjobb, leghatalmasabb egyesülete. Közben megalakul, folyó hó 15-ig a football, atletikai, vívó, tennisz, uszók, birkozó, céllövő, torna, társadalmi szakosztály. Az atletikai szakosztály amatőrtérénre az ország egyik leghíresebb atlétája lesz, míg a footballtáskat Zsáraz János, a MAC volt tagja képezi ki. Hogy az egyesületi tagokat közelebb hozza egymáshoz, addig is, míg külön klubhelyiségbe lesz, külön asztaltársaságot alakít valamelyik kávéházban. A hatalmas program megvalósításán lelkes és ambiciózus tisztikar fáradozik.

Felhívás. Horváth I., Horváth II., Kövesy, Borsy, Szabó, Janossy, Karsay, Urbanovits, Held, Róth, Város és Csáthy. DEAC I. b. játékosokat kérem, hogy vasárnap délelőtt fél 10 órakor a DKASE pályán pontosan megjelenni sziveskedjenek. Intezők.

Törvénykezés

§ A *monstre per tizenegyedik napja.* A debreceni katoeai törvényszék előtt folyó monstre kommunita bünper főtárgyalásának 11. napja volt tegnapi. Most már sokkal gyorsabb ütemben folynak a tanukihallgatások. Tegnapi 19 tanut hallgattak ki. Kihallgatták — mint már tegnapi számunkban jelentük is — *Szakall* Kálmán vezérkari ezredes, aki a vádlotakra nézve igen kedvező vallomást tett. Az elsőrendű vádlottat Moussung százados jó katonának tartja, aki neki a kommun alatt is megadta a kijáró tiszteletet. Több tanu Schmitzer őrnagyra nézve vallott terhelően. Hétfőn lesz a főtárgyalás egyik legérdekesebb napja, akkor halgatják ki *Szromfeld* Aurélt, a vörös hadsereg vezérkari főnökét, akit már jogerősen elítélt a katonai törvényszék.

Nyiltér.*

Nem igaz az a híresztelés, hogy üzletemet eladtam volna. További szives pártfogást kér

Buzás Lajos vendéglős.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Az Istállótrágyáról.

A magyar gazda gyenge természetéről panaszkodni ugyancsak tud, de azért összetett kézzel nézi, hogy természetének egyik fontos tényezője, az istállótrágyája: miképpen kallódik el, illetve abból a növény táplálékát képező alkotórészek, miképpen mennek a trágya helytelen kezelése, jobban mondva a kezelés teljes hiánya következtében a növény számára veszendőbe. Így a többtermelés hangzatos jelszava csak írott malaszt marad, mert annak is a sok és jó trágya egyik fontos tényezője. Az istállótrágya elkallódása pedig ma nagyon sokszoros sullyal esik a mérlegbe: amikor a kereskedelmi trágyákhoz is korlátozott mennyiségben, nehezen és drága pénz árára lehet jutni.

A magyar gazdának tehát az önmaga és a köz iránt való kötelessége: hogy az istállótrágyát ma, az el nem kerülhető veszteségektől minden áron mentse meg annyival is inkább, mert ez nem ördögi mesterség és a az minden nagyobb és költségesebb beruházás nélkül jóformán: csupán egy kis gondosság és utánjárás árán könnyen elérhető. Mellőzöm ezuttal a külföldi leoujabb kutatások eredményeinek felsorolását és a különböző trágyakezelési rendszerek és módok ismertetését, nemkülönben ezeknek a megvitatását, sőt még az ajánlott egyes fogások és eljárások részletesebb megokolását is. Csupán arról az eljárásról fogok megemlíteni, amely szerint az istállótrágyát, minden különösebb beruházás és számottevő költség nélkül Wenckheim Sándor gróf uradalmában Csorváson, évek során át kezeltem és amelynek segítségével az istállótrágya legértékesebb alkotórészeit, ha nem is teljesen, de legnagyobb részükben és főképen a legdrágábbban pótolható nitrogéntartalomnak jelentékeny részét sikerült az elkallódástól egészen addig megóvni, amikor a trágya a szántóföldre kihordva, ott nyomban elteregve, rögtön alá is szántódott. Ez az eljárás a következőkből áll:

A trágyatelepeül szolgáló hely csak olyan kiegyenlítésben részesül, hogy oda más helyről víz nem folyhat, sem a trágya leve onnan el nem futhat, de ez a terület mégis a két hosszabbik oldala felé lejt. Ezt az egész területet jól ledöngöljük, lehető tömötté tesszük. Az ottani sárga agyagból álló altalaj feletti 60—80 cm vastag felső talajunk humuszos, telvényes-vályog, amely jól összetömve a vizet (a trágyalevet) nem könnyen veszi be, hanem az esetleg arra jutó lé a telep hosszában, annak két oldalán huzott barázdákba, esetleg árkokba és a gyűjtő gödrökbe leszívároghat, illetve összegyűlhet. A telep alját vastagon törekkel, vagy szalmaszecsckával hintjük be és a barázdákat, árkokat és a gödröket is efféle anyagokkal tömjük tele, épen a trágyán át és abból kiszívárogható nedvesség felfogása céljából. A kihordott régi érett trágyából azonban mindig hagyjunk annzit vissza, amennyi az új telep aljának 15—20 cm. vastagon való betérítésére elegendő és ezt hintessük a friss trágya alá. Erre jöjjön aztán az istállóból naponta, esetleg több ízben is kihordott trágya és egyéb, olyan mindenféle hulladék, ami alkalmas arra, hogy a trágyának uemcsak tömegét, de értékét is anélkül növelni képes, hogy annak állományát hátrányosan befolyásolná, amely a trágya többi, főképen alományagaival egyidejűen elkorhadni képes. A trágyatelepre hordott anyagokat, tehát a trágyát is odavitelük után azonnal egyenletesen teregezzük el, mi közben arra is ügyeljünk, hogy azok egyúással egyenletesen jól össze is keveredjenek.

Lényeges mozzanat továbbá, hogy a trágya közül a levegőt a lehetőségig jól kiszorítsuk. Ezt aránylag a legtekélyesebben és a legolcsóbban úgy érjük el, ha a telepre heverő szarvasmarhát hajtunk. Evégből célszerű a telepet egyenesen akolba — kifutóba — készíteni, vgy pedig azt alkalmas módon körülkeríteni, hogy így a trágyát taposó jöszág még felügyeletet se igényeljen. Ha pedig ez mó-

dunkban nem állana, akkor úgy, mint hajdanában a szérőkön a nyomtatást végeztük. a trágyát időközönként lovakkal, ökrökkel, vagy bivalyokkal tiprassuk, tapostassuk meg. (Folytatása a jövő számban.)

A szákok óvadéka. A földművelésügyi minisater rendelete szerint az örleményt kiszolgáltató cég minden lisztes szák után 150 koronát, korpászszák után 120 korona óvadékot követelhet. Az óvadék lefizetése előtt az örleményt nem tartozik kiszolgáltatni, viszont biztosítékon kívül nem lehet többet követelni a szákokért.

KELETMAGYARORSZÁGI BAROMFI-ÉS GALAMBTENYÉSZTŐR EGYESÜLETE

Baromfi betegségekről

Itt van az ősz a maga mulandóságával, ezer meg ezer bajaival és betegségeivel. Fű, fa, virág, állat, ember, de meg a nagytermészet is érzi enyésző voltát. Baromfiaink különösen nagy mértékben ki vannak téve pusztuló, vesző hatásának. A hidegebb évszakra való melegebb téli felöltő magukra vonása, ezzel egyidejűleg nyári könnyű ruhájuknak fokozatos, sokszor majdnem egyszeri levetése, a toll kiverzés folytonos folyamatban van. Ruházódásuknak ilyenmü változása, saját energiájából való kiteremtése életerejük tetemes részének felhasználásávl s ennek folytán beteges, lázas állapottal jár. Ezen állapotokban az ősi enyészet ezer és ezer alakban megnyilvánuló mulandósága náluk fokozottabb vehemenciával jár. Az orvvul támadó lappangó bajok iránt fogékonyabbak. Köztudomásu, hogy városunk s környékén s általában az egész, a fellépő bajok így ősszel egész tenyészetet tesznek teljesen tönkre. Elvonulásukkal az inség, nyomoi s pusztaság jár. Ezen bajoknak lehetőleg megelőzése, valamint a már meglevő bajoknak sikeres, gyökeres orvoslásának szükségessége arra indította fejlődő egyesületünket, hogy tagjainkkal és az érdeklődő nagyközönséggel egyes tömegesebben s időszerűen fellépő különféle baromfi betegségeket s azok elleni leghatásosabb előzetes védekezéseket s ha már fennáll a baj, azok tova terjedését megfelelő eszközökkel és szerekekkel való megakadályozását, valamint a beteg egyedekeli mikénti elbántást s azok kigyógyítási módjait esetenként megismertesse.

Baromfihimlő (gregarinozis) főleg a verzéssel kapcsolatos, tömegesebben fellépő betegség, mely megfelelő gyógykezelés nélkül feltétlen pusztit, ragályos, hosszabb lefolyásu, egyike a legpusztítóbb, ragadós, fertőző, járványos betegségeknél, valamennyi szárnyasoknál előfordulhat.

Okozója a gregarina-nevü piciny, élősködő atka, mely horzsolásokon, bőrfelrepedéseken keresztül hatol a szövetekbe s gyuladást létesít, mely tovább terjed s az állatka szaporodásával a testnek nagyobb részét, különösen a fejet göcsödés, varrasodás, szarusodott gyülemlések alakjában ellepí, torokra terjedve, fulladással kapcsolatos elmulást, szemre terjedve, megvakulást idézhet elő. De nagymértékben jelentkezhetik az egész testen, a szárnyakon gümők alakjában, a végbélnyílás s ennek a környékén, miáltal teljes székrekedést okozva, ilymódon az ürüléknek eltávolítását meggátolva, ilymódon pusztit.

Tünetei: göesösödéseket, varrottakat, megszarosodott gyülemeket észlelünk valahol a bőrön, gyakran a szárny alatt, leggyakrabban a fejen, melyeket, ha felszakítjuk, halványsárga pépszerű anyagot látunk belsejébeut Ha szemre, szemkörnyékre kerül, könnyezést, csipásodást,

megvakulást okoz. Száj és torok tregben hártás felrakodások vannak, melyek idővel annyira elszűkítheti a légutakat, hogy a baromfi nyitott szájjal, felfelé tartott csőrrel, csak nehezen lélezkzik. Szörtyögő, sipoló, sokszor virnyikoló éles hangoi hallat, orrnyílásában gennyes kifolyást észlelhetünk. Torokról le, illetve beljebb terjedve véres hasmenést is okoz.

Állapotához megfelelőleg tollait felborzolva, fejét nyaka közé huzva, gunnyasztva, szomorkodva, aluszékonyan is viselkedik.

Gyógykezelése: A beteg állatok vagy helyben hagyandók, vagy régi helyükről egészséges, levegős, tiszta helyre eltávolítandók. Az eészségesek feltétlen elkülönítendők. Az utóbbiak, ha csak valami legkisebb gyanus jelenségek észlelletnek rajtuk, de az előbbiek napjában kétszer-háromszor 1-2 százalékos pokolkő-oldattal (légenysavas ezüst, argentum nitricum) szemvizgyanánt a szemkörnyékre fél-egy százalékos oldattal. A baj szemlátomást gyógyul. Emellett nagy figyelmet kell fordítanunk az őljuk, padlásuk tisztántartására és fertőtlenítésére, legcélszerűbb ez mésszel, de méginkább 1 és 1/2 százalékreolin-oldattal jól fellocsolni, benedvesíteni a fa és egyéb részeket. (Megjegyezzük, hogy ez utóbbi oldat tyuk, galamb, stb. baromfi tetvek ellen egyik legjobb védő és pusztító-szer.) A hullák megsemmisítendők, mélyebb gödröbe téve, frissen oltott mésszel leöntve, jó erősen befedendők. S minthogy többnyire ujonnan vásárolt állatok, kóbor galambok, kakasok, idegen emberek cipőjeik piszka s a bitang verebek a betegségterjesztői, gondunk legyen arra, ezeket szem előtt tartva, hogy máshonnnn vásárolt állatokat, vagy piacra felvitt s onnan hazakerült jószágokat csak 1-2 heti megfigyelés után engedjünk közzéjük, addig pedig elkülönítve tartjuk a többitől. Verebeket lehetőleg tartsuk távol udvarunktól, különféle betegségeknek valóóságos melegágyai, leggyorsabb ferjesztői e szemtelen jószágok. Fertőzőit helyről jött egyént udvarunkhoz közel se engedjünk, hogy az etetésben és itatásban, az állatok elhelyezésében a legnagyobb rendszeresség, a tisztaság a legjobb védelem s az igazi orvosság, azt említeni szinte felesleges. Tudva azt, hogy a kellemetlen, veszes, ragadós betegség okozója egy piciny állatka, míg ezt ki nem irtjuk, a betegség fennáll, ha nemtörődve vele, küzdelmünket abbahagyjuk, ez állatkak elszaporodásával baromfi állományunkat tudatosan tesszük tönkre.

Kiállítás. Kiállítani szándékolt barom, iak és galambok nov. 15-ig leendő előzetes bejelentésére ujlág felhívjuk tagtársaink s az érdeklődő tenyésztők szives figyelmét azzal, hogy ismerőseik körében a kiállítás sikere érdekében megfelelő propagandát kifejteni sziveskedjenek.

Erdélyi gyöngyszemü sutafejú bukó eladó, vagy kínai sirálykáért elcserélhető. Bayer Béla Békéscsaba.

Szeszjelentés. A hét folyamán eladásra került szesz 265—70 korona körül ab vidéki állomás került elhelyezésre. Szilvóriumban és törkölyben kisebb tételekben élénk üzlet van. Szilvórium tiszta párlat 300, törköly tiszta párlat 280.

DEBRECENI
Kalapgyár
SZILVÉS KÖSA
Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan pontosan készíttetnek
Piac-u. 63. sz.

CSURKA „KEGYELET” Temetkezési Vállalat
Debrecen, Kossuth-u. 8. Kétszemesegyház épület.
Elsőrendű felszerelés. Dus, nagy választék. Barmilyen temetéseket vidéken is legolcsóbb napi áron a leggyelmesebb kiszolgálás és személyes felügyelet mellett végez. Telefon 381.

Közszállítást, reverenda-, infaneti és liberia

posztókstruxok

nagy választékban, különlegességek

Bielitai „Zipser” posztók lerakata

Ekker József

posztónagykereskedő

Budapest, VI., Anker-köz 1. sz.

Telefon: 39-71.

A főzsde

Magyar korona: 55.

Magánforgalom. Az értékpapírok irányzata a magyar korona emelkedése ellenére szilárdult és különösen arbitrage-papírokban van nagy üzlet. Rimában, Koburgban, Államvasutban van a legnagyobb forgalom. Óras. fa 1600, Lichtig 1030, Viktoria 14.000, Rima 5200, Egy. ra 740, Nasici 26.000. Osztrák hitel 10:0, Koburg 8000.

Valuták.

A valutapiac az irányzat kissé gyengült, forgalom azonban igen nagy. A dollár 960-as jegyzés után 955-ig esett, majd 940-re javult, lengyel marka 61-63-as jegyzést ért el. Márka 466, Osztrák korona 17 1/2, dinár 1075, szokol 846, Prága 960, Bécs 17-17 1/2, Berlin 435.

Nápoleon 2875-925, Angol font 6825-8875, Dollár 955-75, Francia frank 7350-450, Márka 475-70, Lira 3375-3925, Osztrák kor. 17-50-19-50, Rubel 3850-23.50 Lei 530-45, Sokol 905 25, Svájci frank 18100-300, Korona dinár 1045-65, Lengyel marka 25-26.

Nem hivatalos értékek. Ezüst korona 84-4 1/2-os korona járadék nosztr. 104, 5 1/2-os hadikölcsön nosztr. 88, 6 1/2-os hadikölcsön nosztr. 85 1/2.

Terményfőzsde.

A terményfőzsde az eddig tartózkodó malomkattelt is vásárolni kezdett és a kormány is folytatta az ellátatlanok számára vásárlásait. Különösen búzában alakult ki igen nagy forgalom. Kenyérmagvakban a mai nagy forgalom meghaladja a 100 vagonot. A liszt és őrlemények piaca szilárd irányzatot mutat. A korpa ára ismét emelkedett. A malmok budapesti korpáért 1100 koronát is kérnek. A vetőmagpiac üzletelen, lucerna és lóhere szilárd.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2880-2450, fehérnagyei 2870-2440, pestnagyei 2370-2440, rozs 1850-700, takarmány árpa 1750-1800, sórárpa 1850-900, zab 1650-680, tengeri 1925-025, köles 1650-750, repce 81-32, Korpa 1925-1050.

Értékelési táblázat Berlin 215, Holland 18575, Newyork 536 1/2, London 2115, Páris 3965, milánó 2195, Prága 539, Budapest 56, Zagráb 145, Bukarest 250, Varsó 18, Bécs 0'19, Osztrák helyezett 12.

Szertésjelentés. Zárt vásári maradvány 260, érkezett 23, összesen 303, eladatott 25, maradvány 288.

Szabadvásári maradvány 899, érkezett 263, összesen 1162, eladatott 60, maradvány 1102.

Árak: Zsirtsertés fiatal nehéz 100-106, közép 80-100, könnyű 60-85.

Dollárt

és más idegen pénzt, aranyat ezüstöt legeslegdrágábban vesz

Simon György DEBRECZEN

Kossuth-u. 11.

A Magyarországi Zsidóságról

A magyarországi zsidók statisztikája című nagyvárdeki 6-6 és aktuális mű 6-6

rta: ifj. Wessprémy Kálmán

Ára 24 korona.

Vidékre postán 26 korona.

Kapható lapunk kiadóhivatalában Piac-utca 59.

Eladó

Csapó-kertben Kuruc-utca 56 sz. 500

□ 81 szőlő azonnal beköltözhető szoba konyhas lakással. -

Értekezhetni a helyszínen.

Eladó ház

Tócsókertben 2 szobás lakás azonnali beköltözésre, 1600 négyzetméter területű kitűnő fekete föld lucernás vagy veteményesnek rögtön átvetélre eladó Dezső László irodája Maróthy-utca 19.

ÓCSKA

vasat, rozst és más fémet legmagasabb árértékűen veszünk. Kíváncsoknak küldjétek be a nevüket és címüket. Nagyobb tételeit elisméltjük.

STEINER, Eötvös-u. 110.

Tanulóleány

azonnal felvétetik lapunk nyomdájában Piac-u. 59.

Halál eset alkalmával bárki meggyőződhet a

GEBAUER KAROLY ÉS TARSÁ

legrégebben teendő temetkezési vállalat elismert legolcsóbb árakról és lelkiismeretes kiszolgálásáról. Kézenkalkuláltak és munkálkodtak nagy árszűken.

Üzlet: Kossuth-u. 2. (Városháza) Telefon nappal 103. Éjjel 60.

Apró hirdetések

Eladó a város alatt 7 hold föld, továbbá 8 hold tanyás föld 2 hold szőlővel, egy nagy jövedelmű ház, egy kisebb ház, 4 holdas tanyás föld, egy hold szőlővel és 4 hold konyhakertészetre nagyon alkalmas tanyás föld, továbbá házhelyek Mester-utcai és Diószegi-utcai sorompónál. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth-utca 17.	Eladó ház Callig-utca 29. sz. ház lakást keresek butorral beköltözhető lakással sürgősen eladó.	Két szobás lakást keresek butorral megvételre. Cim a kiadóban.
Vasabroncs kilóra kapható lapunk kiadóhivatalában.	Egy éves tarka húzó eltévedt az Apaffy-utcai temető mellett. Kérem a megtalálót Vár-u. 8. szám alatt bejelenteni.	Borszántást vállal a Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Rt. Telefon 751.
Bélyegzőgyár és vésointézet PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1265.	Riákancsok felvétetnek fix fizetéssel és jutalékkal a kiadóhivatalunkban	Eladók kitenyészett hófehér búlkönyvszemű kontyos bakó purczlik. Szikorszky Károly Batassagyarmat.
Forgács István műorás Bádoga-u.		

Nagy Lajos Országos Adásvételi Iroda Alapított 1900-ban.

Irodák: Debreczen, Veres-u. 9. Budapest, VIII. Karpfenstein-a. 26.

ELADÁS VÉGETT FÖLVÉTELNEK:

Házak!
Üzletek!
Gyárak!
Malmok!

Jelzálogkölcsönök megszerzése!

Lakások
Butorozott szobák és bérletek
közvetítése!

Budapesti megbízások fővétele!

Rühkenőcs, Kreolin, Kénvirág, Kálicsappan és mindentéle fertőtlenítő szerek

'Radikál' patkányirtó szerstb.

Telefon 14-80. legolcsóbban szerkesztők be Telefon 14-80

Korzó Drogueria Debreczen, Piac-utca 42. sz.

Fehértói temetkezési intézete

DÉGENFELD-TÉR 4. SZÁM. (Saját ház.)

Telefon: nappal 11-85, éjjel 10-91.

Végez temetéseket helyben és vidéken jutányos árban személyes felügyelet mellett.

:: Exhumál és hullaszállítás vállal! ::

Raktáron: ÉRCZ- és MŰVIRÁGKOSZORUK!

Cséplőgép

lokomobil

de mindenfajta más gép és gérszági eszköz javítását

javítsa meg gépet a munkaidő előtt hogy idejében használhassa azokat!

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár R.-T., Debreczen.

Telefon: 7-51. Ringnyom: Gépgyár

Gazdasági VAS

ANUM, tubarok, konyhák és lomszedőgépek beszerzésük

TELEFON: 6-20

Bakos István Pat. hordozó villás szabolom egyedűre van-koronázásában. szilása.

Köváry és Altmann

szücsmeesterek

Debreczen, Piac-utca 42.

Pannonia szálló udvar

Mindenféle szűcs munkákat szerzőn készit a legutóbbi divat szerint. Ugyenőt kész munkák kaphatók. Megrendeléseket pontosan csakszól.

Ugyanazon minőségű áruk mint háboru előtt

kaphatók

Kardos László

vázson és fehérnemű üzletében.

Debreczen, Kossuth-u. 9. Alapítva 1901.

Azonnal beköltözhető lakásokkal három ház eladó 10 és 30 hold fekete föld megvételre kerestetik.

ÉRDEKLÖDNI LEHET

Dr Tervey és dr Kováts

ügyvédek irodájában Piac-utca 73. szám.

Önkéntes árverés.

Kir. közjegyző közbejöttével eladásra kerül egy drb két járata malom, hordozható állvánnyal teljesen új s minden felszereléssel együtt.

Egy drb 10 HH gőzcseplő garnitura teljes felszereléssel.

Egy drb 10HP gőzlokomobil egész új. Magy. Állam gépgyári gyártmány.

Egy darab kis cséplő szekrény felszereléssel együtt.

Egy ár 12 HP magánjáró benzín motor.

Hajduböszörményben 1170 szám alatt a vasut állomáshoz közel 1921 november hó 9-én délelőtt, A vételárat vevő azonnal készpénzben tartozik fizetni a kinstári illetménnyel együtt. Eladó fentartja a jogát a gépek kikiáltási áron alul el nem adni.

Dr Ujvárosi Szabó Lajos kir. közjegyző.

Nyomatott a lapkiadó Magyar Nemzeti Könyv- és Nyomdai Rt. nyomdájában Debreczen, Ferenc József-utca 50.